

LA/Petri Jääskinen/pm

14.10.1981

Työeläkelaitoksille

LAKI VALTION ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi valtion eläkelain muuttamisesta. Esitys liittyy osana niihin sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, joista on sovittu kuluvan vuoden tulopoliittisessa kokonaisratkaisussa.

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan muuttamista ensisijaiseksi korvaukseksi valtion eläkelain mukaiseen täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Esitetyt muutokset vastaavat pääosin 26.6.1981 vahvistettuja muiden työeläkelakien muutoksia.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

Laki valtion eläkelain muuttamisesta

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kuluvan vuoden tulopoliittisessa kokonaisratkaisussa sovittiin eräistä sosiaaliturvaa koskevista muutoksista. Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha muuttuu vuoden 1982 alussa ensisijaiseksi korvaukseksi työeläkkeisiin nähden. Myös päivärahan suoritusajan laskemista koskevat säännökset muuttuvat näiltä osin.

Sairausvakuutusjärjestelmän muutoksista aiheutuu tarkistuksia myös valtion eläkelain ja

muiden työeläkelakien niihin säännöksiin, jotka koskevat työkyvyttömyyseläkkeen maksamisajankohtaa ja tämän eläkkeen suhdetta sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan. Tämä esitys koskee valtion eläkelakiin edellä mainitusta syystä tehtäviä muutoksia. Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Sairausvakuutuslakia on 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla (471/81) muutettu muun muassa siten, että sairausvakuutuslain mukainen päiväraha tulee työeläkkeisiin nähden ensisijaiseksi korvaukseksi. Tästä syystä on tehtävä eräitä muutoksia myös valtion eläkelain (280/66) niihin säännöksiin, jotka koskevat työkyvyttömyyseläkkeen alkamista sekä tämän eläkkeen suhdetta sairausvakuutukseen. Muihin eläkelakeihin vastaavat muutokset on tehty sairausvakuutuslain muutoksen kanssa samanaikaisesti annetuilla laeilla.

Voimassa olevien säännösten mukaan sairausvakuutuslain mukainen päiväraha on toissijainen korvaus työeläkkeeseen nähden. Päiväraha tulee suoritettavaksi vain siltä osin, kuin se samalta ajalta ylittää eläkkeen määrän. Yleensä päivärahaa suoritetaan ensiksi ja työeläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä haetaan vasta, kun työkyvyttömyys on jatkunut useita kuukausia. Jos työkyvyttömyyseläke tulee myönnettäväksi takautuvasti työkyvyttömyyden alkamisesta, suoritetaan takautuvalla ajalta myönnetystä eläkkeestä samalta ajalta maksettua päivärahaa vastaava määrä sairausvakuutusrahastolle. Eläkkeen myöntämisen jälkeiseltä ajalta sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa vähennetään eläkettä vastaavalla

määrällä. Valtion eläkelain säännökset työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta takautuvasti poikkeavat muiden työeläkelakien säännöksistä, koska valtion palveluksessa olevilla on oikeus saada palkkaa sairausajalta.

2. Ehdotetut muutokset

Lakiehdotuksen mukaan sairausvakuutuksen päiväraha tulisi sen ensisijaisuusajankautana maksettavaksi yksin. Valtion eläkelain mukaista täytettyä työkyvyttömyyseläkettä ryhdyttäisiin suorittamaan vasta päivärahan ensisijaisuusajan päätyttyä. Kansaneläkelaitos ilmoittaisi valtiokonttorille, milloin ensisijaisuusajankaus päättyy. Pääsääntöisesti työkyvyttömyyseläkettä maksettisiin vasta tästä ajankohdasta. Jos sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tulisi maksettavaksi vielä ensisijaisuusajan jälkeen, se olisi, kuten nykyisinkin, työeläkkeeseen nähden toissijainen. Muutoksen toteuttamista varten ehdotetaan, että valtion eläkelain 15 §:n 3 momentti kumotaan ja että valtion eläkelakiin otetaan uusi 15 a §. Pykälä vastaa sananmuodoltaan työntekijäin eläkelain uutta 4 d §:ää (472/81). Sen 1 momentti sisältäisi työkyvyttömyyseläkkeen alkamista koskevan uuden pääsäännön.

Poikkeuksellisesti on mahdollista, että henkilöllä on oikeus valtion eläkelain mukaiseen täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen, mutta vain lyhyeltä ajalta oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan tai ei lainkaan oikeutta päivärahaan. Tällainen tilanne saattaa syntyä muun muassa silloin, kun hakija asuu vakinaisesti ulkomailla. Ehdotuksen mukaan täyttää työkyvyttömyyseläkettä voitaisiin tällöin suorittaa työkyvyttömyyden alkamisesta lukien. Edellytyksenä olisi, ettei tänä ajanjaksona ole myönnetty vähintään kuukauden yhdenjaksoisesti jatkuvaa päivärahaa tai että samana ajanjaksona päiväraahakemus on hylätty. Tätä koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi 15 a §:n 2 momenttiin.

Lain 15 a §:n 3 ja 4 momenttiin ehdotetaan otettaviksi säännökset täyden työkyvyttömyyseläkkeen takautuvasta maksamisesta niissä tapauksissa, jolloin takautuvana aikana on maksettu myös sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa. Jos tällöin päivärahaa on maksettu ensisijaisuusajan jälkeiseltä ajalta, suoritettaisiin eläke sairausvakuutusrahastolle siltä osin, kuin se vastaa samalta ajalta maksettua päivärahaa. Siltä osin kuin päivärahaa on maksettu ensisijaisuusaikana, suoritettaisiin eläkettä vain päivärahan määrää ylittävältä osalta.

Eläke voidaan eräissä tapauksissa suorittaa kertasuorituksena, jos sen määrä on vähäinen. Ehdotettuja muutoksia ei ole tarkoitus ulottaa kertasuorituksiin, vaan nämä voitaisiin sairausvakuutuslain mukaisesta päivärahasta huolimatta aina suorittaa välittömästi. Tätä koskeva säännös sisältyy 15 a §:n 5 momenttiin.

Lain 12 §:n 6 momentin mukaan vanhuuseläkkeen saajalle suoritetaan erityistä täydennysosaa, jos eläkettä on yhteensovitusten johdosta vähennetty ja eläkkeen vähentyminen on johtunut siitä, että kansaneläkkeen perusosa on alentanut yhteensovitusrajaa ja kansaneläkkeen lapsikorotus laskettavaa eläkettä. Täydennysosaa maksetaan siihen saakka, kunnes vanhuuseläkkeen saaja saavuttaa sen iän, joka on edellytyksenä kansaneläkelaisissa säädetyn vanhuuseläkkeen saamiseksi. Sen määrä on eläkkeitä yhteensovitettaessa syntynyt ylitteen määrä, enintään kuitenkin kansaneläkkeen perusosa lapsikorotuksineen. Kansaneläkkeen perusosa ei aina koko määrällään tai lainkaan vaikuta eläkkeen vähenemiseen. Siitä huolimatta vanhuuseläkkeen saajalle maksetaan kansaneläkkeen perusosan määräistä täydennysosaa. Tämän johdosta ehdotetaan lain 12 §:ää muutettavaksi siten, että täydennysosana maksetaan vain se määrä, jolla kansaneläkkeen perusosa on vähentänyt yhteensovitusrajaa. Eläkkeensaaja voi valtion eläkelain mukaisella vanhuuseläkkeellä ollessaan saada myös kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Tällöin valtion eläkelain mukaisen eläkkeen ei tulisi enää sisältää täydennysosaa.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1982.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 15 §:n 3 momentti,

muutetaan 12 §:n 6 momentti ja 15 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 6 momentti 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (568/75) ja 15 §:n 1 momentti 9 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (11/81), sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

12 §

Vanhuuseläkkeen saajalle suoritetaan siihen saakka, kunnes hän saa oikeuden eläkkeeseen

kansaneläkelain nojalla, täydennysosana, mitä kansaneläkkeen huomioon ottamisen johdosta 3 ja 4 momentin nojalla on vähennetty tämän lain mukaisesta eläkkeestä, ei kuitenkaan

enempää kuin kansaneläkkeen perusosa lapsikorotuksineen.

15 §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläke maksetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kahden kuukauden kuluttua ensiksi seuraa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettun todistuksen antamisesta.

15 a §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, joka ensiksi seuraa sairausvakuutuslain 27 §:ssä tarkoitettun päivärahan ensisijaisuusajan eli 150 ensimmäisen suorituspäivän ja tämän jälkeisten sanotussa pykälässä tarkemmin määrättyjen viiden tai neljän täyden kalenterikuukauden jälkeen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan 15 §:n mukaisesti, jos eläkehakemus on tehty ennen kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa on maksettu 1 momentissa mainituilta

150 ensimmäiseltä suorituspäivältä. Tällöin kuitenkin edellytetään, ettei eläkehakemuksen tekemistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai, jos tänä aikana on haettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sen hakemista seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä ole myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan tai, jos tähän aikaan kohdistuva päiväraha-hakemus on hylätty, sen hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 1 momentin mukaisesti, suoritetaan eläke sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 2 momentin mukaisesti ja samalta ajalta on maksettu päivärahaa sairausvakuutuslain mukaan, suoritetaan eläkettä vain siltä osin kuin sen määrä ylittää samalta ajalta maksetun päivärahan määrän.

Kertasuorituksena suoritettavaan eläkkeeseen ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982.

Tätä lakia ei sovelleta aikaisemmin myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka keskeytyksettä jatkuu lain voimaantulon jälkeen.

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Mauno Forsman

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 15 §:n 3 momentti,

muutetaan 12 §:n 6 momentti ja 15 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 6 momentti 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (568/75) ja 15 §:n 1 momentti 9 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (11/81), sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Vanhuuseläkkeen saajalle suoritetaan siihen saakka, kunnes hän saavuttaa sen iän, joka on edellytyksenä kansaneläkelaiissa säädetyn vanhuuseläkkeen saamiseksi, ja työkyvyttömyyseläkkeen saajalle sen kalenterikuukauden loppuun, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta, täydennysosana, mitä 4 momentin nojalla on vähennetty tämän lain mukaisesta eläkkeestä, ei kuitenkaan enempää kuin kansaneläkkeen perusosa lapsikorotuksineen.

Vanhuuseläkkeen saajalle suoritetaan siihen saakka, kunnes hän saa oikeuden eläkkeeseen kansaneläkelain nojalla, täydennysosana, mitä kansaneläkkeen huomioon ottamisen johdosta 3 ja 4 momentin nojalla on vähennetty tämän lain mukaisesta eläkkeestä, ei kuitenkaan enempää kuin kansaneläkkeen perusosa lapsikorotuksineen.

15 §

15 §

Eläke maksetaan sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke kuitenkin aikaisintaan siitä ajankohdasta, jolloin oikeus palkan saamiseen päättyy. Työttömyyseläke maksetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kahden kuukauden kuluttua ensiksi seuraa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläke maksetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kahden kuukauden kuluttua ensiksi seuraa 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta.

(3 mom. kumotaan.)

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja jos eläkkeen saajalle samalta ajalta sen sairauden, vian tai vamman johdosta, joka on aiheuttanut eläkkeen perusteena olevan työkyvyttömyyden, on maksettu päivärahaa sairausvakuutuslain nojalla, päivärahaa vastaava osa eläkkeestä suoritetaan sairausvakuutusrahastolle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 a §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, joka ensiksi seuraa sairausvakuutuslain 27 §:ssä tarkoitetun päivärahan ensisijaisuusajan eli 150 ensimmäisen suorituspäivän ja tämän jälkeisten sanotussa pykälässä tarkemmin määrättyjen viiden tai neljän täyden kalenterikuukauden jälkeen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan 15 §:n mukaisesti, jos eläkehakemus on tehty ennen kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa on maksettu 1 momentissa mainituilta 150 ensimmäiseltä suorituspäivältä. Tällöin kuitenkin edellytetään, ettei eläkehakemuksen tekemistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai, jos tänä aikana on haettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sen hakemista seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä ole myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan tai, jos tähän aikaan kohdistuva päiväraha-hakemus on hylätty, sen hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 1 momentin mukaisesti, suoritetaan eläke sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 2 momentin mukaisesti ja samalta ajalta on maksettu päivärahaa sairausvakuutuslain mukaan, suoritetaan eläkettä vain siltä osin kuin sen määrä ylittää samalta ajalta maksetun päivärahan määrän.

Kertasuorituksena suoritettavaan eläkkeeseen ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1982.

Tätä lakia ei sovelleta aikaisemmin myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka keskeytyksettä jatkuu lain voimaantulon jälkeen.